

**ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ**

Факультет політичних наук

Кафедра міжнародних відносин та зовнішньої політики

ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З БАЛТІЙСЬКИМИ КРАЇНАМИ (2014-2020 РР.)

АВТОРЕФЕРАТ

дипломної роботи

на здобуття освітнього ступеню «магістр»

Виконала:

Студентка VI курсу, групи 691-м

Галузі знань 29 “Міжнародні відносини”

спеціальності 291 “Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії”

Мелян Катерина Юріївна

Керівник: к.іст.н., доцент

Хмель Анастасія Олександрівна

Миколаїв – 2020

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дослідження. Найбільшою подією кінця ХХ ст. став крах соціалістичної системи, що призвів до кардинальних змін геополітичного балансу Європи і водночас став головною передумовою формування нового міжнародного порядку, параметри котрого являють і нині формулу, в якій ще не всі величини відомі. В основі цього неоднозначного процесу зміни торкнулися суспільно-політичного устрою, географічних та економічних кордонів, пошуків нових засад співіснування держав. Відносини між Україною та балтійськими країнами були започатковані з утворенням незалежних держав.

Вивчення українсько-балтійських відносин є актуальним, оскільки наша держава і держави балтійського регіону здобули незалежність на початку 90-х рр. ХХ ст. і аналіз такого співробітництва дає можливість вивчити усі процеси становлення міждержавних контактів, починаючи зі встановлення дипломатичних відносин, розвитку співпраці у політичній, економічній, культурній і гуманітарній сферах та, закінчуючи співробітництвом у системі загальноєвропейських відносин та в міжнародних організаціях.

Завдяки спільним зовнішньополітичним діям України та балтійських країн сформувалися досить розвинені двосторонні міждержавні відносини на різних рівнях і напрямках. Вони охоплюють весь комплекс співробітництва даних країн та базуються на збігу основних державних інтересів та їх реалізації через механізми координації діяльності суверенних держав на міжнародній арені.

Можливості взаємовигідного співробітництва між Україною і балтійськими республіками зумовлені історичними, культурними, партнерськими політичними відносинами, господарськими контактами і спільними цілями у реалізації курсу на європейську та євроатлантичну інтеграцію, спільними регіональними інтересами.

Актуальним є комплексний аналіз відносин цих країн, що дозволить визначити позитивні і негативні аспекти співпраці та виявити чинники, які гальмують розвиток двосторонніх відносин.

Об'єктом дослідження є зовнішня політика України.

Предметом дослідження є стан та перспективи розвитку українсько-балтійських відносин на сучасному етапі.

Територіальні рамки обмежуються територіями України, Латвії, Литви та Естонії.

Хронологічні межі дослідження охоплюють період з 2014 по 2020 роки. *Нижня межа* пояснюється активізацією відносин між країнами та підтримкою України в російсько-українській гібридній війні. *Верхня межа* – сучасним розвитком відносин між Україною та балтійськими країнами. Автор інколи виходить за нижню межу, щоб більш детально проаналізувати становлення відносин між Україною та балтійськими країнами.

Мета полягає у дослідженні та аналізі розвитку відносин між вищезазначеними країнами у даній роботі. Виходячи з цієї мети, можна визначити **такі завдання роботи**:

- охарактеризувати стан наукової розробки даної теми та розглянути джерельну базу дослідження;
- виокремити основні методи та принципи, які були використані при написанні даної роботи.
- проаналізувати зародження та розвиток політичних відносин між Україною та балтійськими країнами;
- простежити розвиток вплив російсько-українського конфлікту на українсько-балтійські відносини;
- надати оцінку двостороннім економічним відносинам між Україною та балтійськими країнами та проаналізувати сучасний стан торговельно-економічної співпраці між даними країнами;
- визначити основні проблеми та перспективи політичної та економічної взаємодії між двома країнами;
- дослідити основні напрями співробітництва України та балтійськими країнами у культурній та науково-технічній сферах.

Методологія та методи дослідження роботи зумовлені вибором об'єкту і предмету дослідження, метою і поставленими у вступі завданнями.

Для того, щоб отримати доказові, вагомі, обґрунтовані та достовірні результати у даному дослідженні використано низку емпіричних, теоретичних, загальнонаукових та конкретно-наукових методів, а також сукупність наукових підходів та принципів наукового пізнання, що дало змогу детально дослідити та вивчити відносини України з балтійськими країнами (Литвою, Латвією, Естонією).

Методологічна основа даної роботи включає: принцип історизму, об'єктивізму, детермінізму та багатофакторності. Зазначені принципи використовуються разом із науковими підходами, зокрема: системний підхід, історичний, аспектний та концептуальний.

Методичною основою даної роботи становлять методи на емпіричному (системний) та теоретичному (групування та узагальнення) рівнях дослідження. Також, під час написання даного дослідження використовувалися як загальнонаукові методи (аналізу, синтезу, дедукції, індукції) та конкретно-наукові методи (проблемно-хронологічний, статистичний та періодизації).

Наукова новизна отриманих у процесі дослідження результатів полягає у тому, що у магістерській роботі:

- поглиблено знання зі стану відносин України з країнами Балтії з 2014-2020 рр. Зокрема було досліджено розвиток політичних та економічних відносин, а також висвітлено позиції балтійських країн щодо російсько-українського конфлікту;

- конкретизовано основні проблеми та перспективи українсько-балтійських відносин. Проаналізовано важливий етап як економічного, так і військово-політичного співробітництва, який полягає у створенні Балтійсько-Чорноморського союзу, що має як позитивні сторони, так і негативні, для України. Крім того, зроблено акцент на нестабільній політичній ситуації та війні на Сході України, яка має вагомий вплив на стан та розвиток відносин між даними країнами.

– висвітлено особисте бачення подальшого розвитку відносин між Україною та балтійськими країнами, зокрема перспективи створення Балтійсько-Чорноморського союзу та його ролі для України.

Практичне значення полягає в тому, що її написано у наукових і навчальних цілях, і безпосередньо адресовано викладачам, студентам та аспірантам гуманітарних факультетів, отримані у роботі результати дослідження можуть використовуватися як рекомендації для істориків, політиків, дипломатів, економістів, фахівців з міжнародного права, тощо. Також отримані результати можна використовувати для викладання таких предметів, як «Світова економіка та міжнародні економічні відносини», «Актуальні проблеми зовнішньої політики України», «Зовнішня політика країн ЄС», тощо.

Апробація результатів дослідження. Частина теоретичних положень і висновків цього дослідження знайшла відображення у публікаціях в якості тез до конференцій, зокрема: XIII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених «Південна Україна в міжнародних відносинах: історія та сучасність» (2020 р.) та у Міжнародна науково-практична конференція «Суспільні науки: історія, сучасність, майбутнє» (2020 р.).

Публікації.

1. Мелян К.Ю. Нормативно-правова база українсько-литовських відносин як передумова для взаємовигідного партнерства // Суспільні науки: історія, сучасність, майбутнє: міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, Україна, 1–2 травня 2020 року). Київ: ГО «Київська наукова суспільнознавча організація», 2020. С. 119-124

2. Мелян К.Ю. Особливості українсько-литовських економічних відносин // XIII Всеукраїнська науково-практична конференція студентів і молодих вчених «Південна Україна у міжнародних відносинах: історія та сучасність» (збірник тез). Тези подані до друку.

Структура роботи відбиває поставлені перед дослідженням цілі та завдання. Загальний обсяг її становить 113 сторінок, з них основного тексту – 98 сторінок. Магістерська робота складається зі вступу, чотирьох основних розділів,

висновків, списку використаних джерел та літератури.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДОСЛІДЖЕННЯ

У **вступі** магістерської роботи обґрунтовано актуальність досліджуваної теми, встановлено мету та завдання роботи, об'єкт та предмет дослідження; висвітлено методологію та методи дослідження, сформульовано наукову новизну, з'ясовано практичне значення отриманих результатів, їх апробація, окреслено структуру роботи.

У **першому розділі «Теоретико-методологічна основа, стан наукової розробки та джерельна база дослідження»** історіографію дослідження, розглянуто стан наукової розробки теми та джерельну базу дослідження, методологію дослідження.

У *підрозділі 1.1. «Історіографія наукового дослідження»* було розглянуто історіографію досліджуваної теми. У процесі написання даної роботи автором було досліджено і використано широкий спектр наукових праць та джерел, які умовно розділені та систематизовані за проблемно-хронологічним принципом. Варто зазначити, що на фоні досить значного масиву вітчизняної наукової літератури щодо відносин України з балтійськими країнами гостро відчувається дефіцит спеціальних праць українських істориків, політологів та політологів-міжнародників, присвячених саме питанням взаємодії України з балтійськими країнами у політичній, економічній та культурній сферах. Варто підкреслити, що у своїх працях українські дослідники займаються вивченням встановлення відносин та їх розвитку протягом зазначеного періоду. До того ж, наукові праці, які можна використовувати при написанні дипломної роботи, є застарілими та не мають сучасної інформації, яка б характеризувала поточний стан відносин між даними країнами. Тому, можна сказати, що історіографічна база є застарілою та потребує оновлення.

У *підрозділі 1.2. «Джерельна база дослідження»* було упорядковано джерельну базу досліджуваної теми. Джерельна база дослідження охоплює значне коло джерел. Матеріали, використані при написанні роботи, умовно можуть бути поділені на кілька груп: міжнародні договори та угоди, міжвідомчі угоди та

офіційні виступи, заяви та інтерв'ю державних керівників та учасників подій. Нормативно-правова база надає можливості проаналізувати основні аспекти політичного, економічного та культурно-технічного співробітництва між країнами. Джерельна база виступає основою дослідження і формує загальне уявлення про перебіг відносин. Аналізуючи договірну базу, можна визначити характер та інтенсивність відносин на певному етапі.

У підрозділі 1.3. *«Методологія, методи та принципи дослідження»* висвітлено методичну та методологічну базу дослідження відносин України з країнами Балтії. При написанні магістерської роботи автор використав значну кількість методів, які допомогли чітко сформулювати та проаналізувати стан відносин України та балтійських країн з 2014 по 2020-ті роки. Досліджуючи багатостороннє дипломатичне співробітництво між Україною та балтійськими країнами автор використав у своїй роботі формальні і неформальні методи. Дуже важливе значення серед неформальних методів має історико-описовий метод, який є основою дослідження міжнародних відносин. При дослідженні даної теми автор використав такі методи, як аналіз, синтез та узагальнення. Також автор використовував такий метод, як порівняння. У дослідженні застосовано системний підхід, що дозволило підійти до предмету вивчення як комплексу проблем, що знаходяться в єдиному процесі, виявити найбільш характерні особливості вивчення явищ, встановити їх взаємозв'язок і взаємозалежність.

У другому розділі **«Політичне співробітництво України з балтійськими країнами»** розкриті нормативно-правова база українсько-балтійських відносин як передумова для взаємовигідного партнерства (на прикладі Литовської Республіки) та позиція балтійських країн щодо російсько-українського конфлікту. Також проаналізовано питання міжнародної підтримки балтійськими країнами України на шляху до євроінтеграції

У підрозділі 2.1. *«Нормативно-правова база українсько-балтійських відносин як передумова для взаємовигідного партнерства (на прикладі Литовської Республіки)»* охарактеризовано нормативно-правові підвалини українсько-балтійських відносин. Досліджено, що договірно-правова база

українсько-литовських відносин є досить розвинутою і складається з міждержавних, міжурядових, міжпарламентських і міжвідомчих угод в усіх сферах двостороннього співробітництва, забезпечуючи високий рівень співробітництва двох держав. Проаналізувавши двосторонні та багатосторонні міжнародні угоди, зазначено, що правове регулювання співробітництва України з Литовською Республікою має свої особливості й перспективи. На сьогодні Україна активно взаємодіє з ЄС, зокрема, з країнами Балтії (Литва, Латвія, Естонія), що надасть можливість контролювати та впливати на процеси, що відбуваються в регіоні, а також створити пояс енергетичної безпеки на противагу Росії. Багатогалузеве співробітництво як у межах ЄС, так і між Україною та Литвою, має стати пріоритетним завданням зовнішньополітичної діяльності нашої держави.

У підрозділі 2.2. *«Позиція балтійських країн щодо російсько-українського конфлікту»* було з'ясовано позицію Латвії, Литви та Естонії щодо російської агресії на території України. Досліджено, що Латвія, Литва та Естонія беззаперечно підтримують Україну у конфлікті з Росією, є одними із перших ініціаторів введення санкцій проти Росії. Країни Балтії закликають усі європейські країни протистояти агресії Росії та підтримати Україну у нелегкий для неї час. Балтійські країни, можна сказати, є провідниками України до Європейського Союзу та НАТО. Дані держави готові поділитися досвідом інтеграції до європейського простору. *«Східне партнерство»* - одна із ключових ініціатив балтійських країн, яка полягає у тісному співробітництві країн ЄС та країн, які виявили бажання приєднатися до європейської структури.

У підрозділі 2.3. *«Міжнародна підтримка балтійськими країнами України на шляху до євроінтеграції»*, проаналізувавши політику балтійських країн щодо євроінтеграції України, варто сказати, що балтійські країни є дуже важливими партнерами для України. Країни Балтії підтримують нашу державу у прагненні долучитися до Європейського Союзу і готові поділитися своїм досвідом.

У третьому розділі з назвою **«Економічні відносини України та балтійських країн»** автором проаналізовані особливості економічних відносин

України та балтійських країн, проблеми та перспективи розвитку українсько-балтійських відносин.

У підрозділі 3.1. «*Особливості економічних відносин України та балтійських країн*» було розглянуто розвиток українсько-балтійських економічних відносин. Досліджено, що Україна має тісне економічне співробітництво з Литвою, а ось з Латвією дане співробітництво не є ефективним. Причинами низького рівня співробітництва з Латвією є висока корумпованість у владних структурах, несприятливий інвестиційний клімат, економічні проблеми, які не вирішуються роками, тощо.

У підрозділі 3.2. «*Проблеми та перспективи розвитку українсько-балтійських відносин*», охарактеризувавши розвиток двосторонніх відносин, автор дійшов висновку, що відносини між балтійськими республіками та Україною почали розвиватися задовго до проголошення незалежності даних країн, але найбільшого апогею вони досягли лише, коли Радянський Союз розпався і всі вони проголосили незалежність. Балтійські республіки та Україна мають багато спільних рис, спільних інтересів, які сприяють тісному співробітництву між державами. Загалом, у відносинах існують дві основні проблеми, і вирішення обох залежить від України: зниження корупційної діяльності та поліпшення умов для бізнесу. Інші рекомендації включають не стільки вирішення проблем, скільки поглиблення та збагачення відносин між країнами.

У четвертому розділі «**Культурно-гуманітарне та науково-технічне співробітництво України та країн Балтії**» розкриті особливості співробітництва України та Литви у сфері культури, науки та техніки а також співробітництво України і Латвії й Естонії у сфері культури та науки.

У підрозділі 4.1. «*Особливості співробітництва України та Литви у сфері культури, науки та техніки*» було розглянуто особливості українсько-литовських відносин в культурній, науковій та технічній сферах. Досліджено, що українсько-литовське партнерство у сфері культури має підґрунтям спільність історичних, культурних, етнонаціональних та багатьох інших чинників. Це зумовило

помітний динамізм відносин у сфері культурно-гуманітарного співробітництва між обома країнами на сучасному етапі. Понад те, співробітництво в цій сфері стало одним із напрямів розвитку стратегічного партнерства між Україною та Литвою.

У підрозділі 4.2. «Співробітництво України і Латвії й Естонії у сфері культури та науки», охарактеризувавши особливості відносин України з Латвією та Естонією у культурній, науковій та технічній сферах автор дійшов висновку, що, рівень знань про Україну в Латвії зріс після 2014 року, хоча громадськість все ще мало знає про сучасну Україну, окрім деяких фактів, пов'язаних із російською агресією. Українсько-естонське співробітництво в галузі освіти і науки характеризується високою динамікою та включає в себе низку обопільно вигідних проєктів.

У **висновках** узагальнено головні результати магістерського дослідження.

У процесі написання даної роботи автором було досліджено і використано широкий спектр наукових праць та джерел, які умовно розділені та систематизовані за проблемно-хронологічним принципом. Досліджуючи дане питання за основу були взяті праці вітчизняних та зарубіжних дослідників.

На тлі досить значного масиву вітчизняної наукової літератури щодо відносин України з балтійськими країнами гостро відчувається дефіцит спеціальних праць українських істориків, політологів та політологів-міжнародників, присвячених саме питанням взаємодії балтійських країн та України у політичній, економічній та культурній сферах. Не може не звертати на себе увагу і нечисленність у вітчизняній історіографії комплексних досліджень з тематики даної роботи.

Зарубіжні дослідники приділяють значну увагу дослідженню відносин України та балтійських країн. Американські та французькі дослідники у своїх працях роблять акцент здебільшого на політичних відносинах держав. Значну увагу вони приділяють розвитку співробітництва в оборонній сфері та у науково-технічній сфері. Автори аналізують відносини балтійських країн та нашої

держави на фоні «української кризи» та описують як дана криза впливає на відносини України та балтійських країн а також описують чи існують певні засоби для того, щоб зупинити дану кризу та поживити відносини між зазначеними країнами.

Значний комплекс досліджень присвячених не лише відносинам між державами, а й оборонній політиці обох держав, мають зарубіжні науковці. У своїх працях вони досліджують внутрішню та зовнішню політику обох країн, економічну складову їх відносин, стан культурного та науково-технічного співробітництва, а також оборонну складову нашої держави та країн Балтії. Окрему увагу вони приділяють співробітництву України, Литви та Латвії щодо ситуації в Україні, висвітлюють їх позиції та політику щодо ситуації на сході України, тощо. Більшість російських науковців розглядають економічну складову балтійсько-українських відносин.

Щодо джерельної бази дослідження, то основу відносин України та балтійських країн становлять договори, які регулюють різні сфери діяльності, заяви лідерів країни, а також спільні заяви, в яких можна чітко простежити стан та еволюцію даних відносин, а також їх подальші перспективи. Не менш важливу роль відіграє прийняття спільних документів під час проведення самітів.

Основними документами, що регулюють політичні та торговельно-економічні відносини між Україною та балтійськими країнами є: Договори про дружбу і співробітництво між Україною та Латвійською, Литовською та Естонською Республіками, Договорами між Україною та Латвійською, Литовською та Естонською Республіками про правову допомогу та правові відносини у цивільних, сімейних, трудових та кримінальних справах, Угоди між Урядом України та Урядом Латвійською, Литовською та Естонською Республіками про сприяння та взаємний захист інвестицій.

Нормативно-правова база є основним важелем у відносинах між Україною та балтійськими країнами. Вона регулює політичні, економічні та комерційні відносини, а також відносини, що стосуються культурно-гуманітарного аспекту.

При написанні магістерської роботи автор застосував значну кількість

методів, а саме: порівняльний метод, аналіз документів, метод періодизації та проблемно-хронологічний метод, тощо. Використовуючи дані методи, автор зумів порівняти політичну ситуацію, стан економік України та балтійських країн, виокремивши спільні та відмінні риси, а також простежити еволюцію даних відносин, починаючи з 1991 року і до сьогодні. Крім того, автору вдалося визначити основні проблеми співробітництва між країнами. Використавши прогностичний метод, дослідник пояснив, чи матимуть ці відносини у майбутньому і в якому руслі вони будуть розвиватися.

При дослідженні даної теми автор також використав декілька принципів, а саме: історизму та багатофакторності. Застосовуючи дані принципи можна проаналізувати стан відносин з початку їх встановлення і до сьогодні, основні проблеми та можливі перспективи. Дані принципи дозволили розглянути відносини між Україною та балтійськими країнами у багатьох напрямках – у політичному, економічному, культурному та науково-технічному.

Балтійські країни рішуче підтримують суверенітет України і її територіальну цілісність та недоторканість. Уряди Латвії, Литви та Естонії одноголосно засудили анексію Криму Росією, розглядають російську агресію в Україні як загрозу миру і стабільності в Європі, закликають до більшої присутності НАТО в країнах Балтії і підтримують санкції проти Росії. Протягом конфлікту на Сході України балтійські країни надають гуманітарну допомогу та експертну підтримку Україні, в тому числі, лікування поранених українських солдатів, проведення семінарів для уряду і громадянського суспільства з боротьби з корупцією, тощо.

Країни Балтії наполягають на потребі підвищити рівень захисту НАТО прибалтійських держав і підтримала рішення Сполучених Штатів, що полягає у розміщенні їх збройних сил на території Латвії. Незважаючи на тісні економічні зв'язки з Російською Федерацією, країни Балтії підтримали санкції проти Росії і виступають за пролонгацію даних санкцій.

Балтійські країни є важливими партнерами та союзниками України у її євроатлантичних прагненнях. У процесі наближення України до об'єднаної Європи важливе місце відведено співробітництву з Литвою, Латвією та Естонією

в рамках ЄС. Важливим доказом ефективної співпраці є те, що парламенти даних держав одні із перших підтримали 2 квітня 2015 року Угоду про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

В рамках реалізації «Східного партнерства» балтійські країни підтримують євроінтеграційні процеси в Україні. Однією із перших країн, Литва підтримувала прагнення України вступити до НАТО і була готова надавати необхідне сприяння в цьому. Україні варто звернути увагу на досвід країн Балтії у процесах вступу до ЄС та НАТО.

Процес становлення торговельно-економічних відносин відбувався досить повільно, зважаючи на відсутність договірно-правової бази. Наприкінці ХХ ст. показники експорту та імпорту між країнами зростали, підписувалися угоди та протоколи для реалізації економічних відносин між країнами, відбувалось поступове поглиблення відносин в торговельно-економічній сфері.

Варто зазначити, що впродовж 2019 року товарообіг між Україною та Латвією склав 564 млн. дол. США, порівняно з 2018 років, на 11 млн. більше. До того ж у торговельно-економічних відносинах спостерігається динаміка, яка характеризується приростом обсягів взаємної торгівлі. майже на 2 %. Спостерігається зростання імпорту на 12 % до 214 мл. дол. США, у 2018 році цей показник сягав 191 млн. дол.. США. Основними напрямками торговельно-економічного співробітництва залишаються агропромисловий сектор, банківський сектор та транспортна галузь. В умовах коронавірусу спостерігається зниження обсягів торгівлі майже на 18%.

Отже, як ми бачимо, Україна має тісне економічне співробітництво з Литвою, а ось з Латвією дане співробітництво не є ефективним. Причинами низького рівня співробітництва з Латвією є висока корумпованість у владних структурах, несприятливий інвестиційний клімат, економічні проблеми, які не вирішуються роками, тощо.

Перепонами у економічному співробітництві є недосконалість нормативно-правової бази, яку потрібно переглянути та прийняти нові угоди; недовіра країн Балтії до внутрішніх ринків України через високу корумпованість, яка пригнічує

бажання держав здійснювати капіталовкладення та інвестиції до нашої держави.

Перспективною сферою співробітництва між Україною та балтійськими країнами є співробітництво у напрямку Чорного моря. Ідея розвитку співпраці країн Балтії і Причорномор'я для України приваблива з кількох причин. По-перше, як зазначалося вище, регіон Чорного моря має значний потенціал, пов'язаний, в першу чергу, з використанням свого шельфу, який дасть можливість самостійно добувати нафту і газ самостійно.

Ще одним прагненням не тільки для України, але й для інших країн регіону є безпековий аспект співпраці. Так, польський геостратег Ю. Скжип у своїх працях стверджує, що співробітництво Балто-Чорноморського регіону в сфері оборони відіграє ключову роль для Польщі, а коридор Гданськ-Одеса має стратегічне значення за потенційних загроз зі Сходу. Тому підтримка цього проекту Польщею зумовлює, на його думку, одне з найважливіших питань – недопущення Росії до її кордонів. Наявність спірних інтересів Туреччини і Росії ставить першу також на бік України. Тому спільність інтересів країн Балто-Чорноморського регіону також може дати підстави для створення нового військово-економічного та політичного союзу на території Східної Європи. При цьому широке військове співробітництво дасть змогу об'єднати досвід потенційних країн-учасниць, що може значно підвищити якість військових сил кожної з них. Отже, військовий союз між країнами Балтійського та Чорноморського регіонів міг би бути найефективнішим способом збереження та зміцнення безпеки кожної країни Східної Європи.

Відносини у сфері культури та науки відіграють не менш важливу роль у багатосторонньому співробітництві країн. Найбільше культурних контактів відбулося у 2004-2008 рр. Саме тоді країни активно співпрацювали в різних сферах, зокрема і в культурній. Культурний обмін надзвичайно динамічний, різноманітний за своїми формами і проявами як на таку порівняно невелику країну, як Литва. Присутність України у культурно-інформаційному просторі Литви, як і останньої в Україні доволі помітна, чому пояснення є як давні історичні традиції, так і сьогоденна взаємна зацікавленість наших країн і народів у «відкритті» одне одному.

АНОТАЦІЯ

Мелян К.Ю. Відносини України з балтійськими країнами (2014-2020 рр.). На правах рукопису.

Дипломна робота на здобуття освітнього ступеню «магістр». Чорноморський національний університет імені Петра Могили. Миколаїв, 2020.

Вивчення українсько-балтійських відносин є актуальним, оскільки наша держава і держави балтійського регіону здобули незалежність на початку 90-х рр. ХХ ст. і аналіз такого співробітництва дає можливість вивчити усі процеси становлення міждержавних контактів, починаючи зі встановлення дипломатичних відносин, розвитку співпраці у політичній, економічній, культурній і гуманітарній сферах та, закінчуючи співробітництвом у системі загальноєвропейських відносин та в міжнародних організаціях.

Об'єктом дослідження є зовнішня політика України. Предметом даного дослідження є стан та перспективи розвитку українсько-балтійських відносин на сучасному етапі.

Під час дослідження даної теми, було з'ясовано, що балтійські країни рішуче підтримують суверенітет України і її територіальну цілісність та недоторканість. Україна має тісне економічне співробітництво з Литвою, а ось з Латвією дане співробітництво не є ефективним. Перспективною сферою співробітництва між Україною та балтійськими країнами є співробітництво у напрямку Чорного моря.

Ключові слова: Україна, Литва, Латвія, Естонія, двосторонні відносини, багатосторонні відносини, економічне співробітництво.

SUMMARY

Melian K. Ukraine's relations with the Baltic Countries (2014-2020). – Manuscript.

Graduate work for obtaining an educational degree «Master». Petro Mohyla Black Sea National University. Mykolaiv, 2020.

The study of Ukrainian-Baltic relations is relevant because our state and the states

of the Baltic region gained independence in the early 90's of the twentieth century. And the analysis of such cooperation provides an opportunity to study all the processes of formation of interstate contacts, starting from the establishment of diplomatic relations, development of cooperation in political, economic, cultural and humanitarian spheres and ending with cooperation in European relations and international organizations.

The object of research is the foreign policy of Ukraine.

The subject of this study is the state and prospects of development of Ukrainian-Baltic relations at the present stage.

During the study of this topic, it was found that the Baltic countries strongly support the sovereignty of Ukraine and its territorial integrity and inviolability. Ukraine has close economic cooperation with Lithuania, but this cooperation with Latvia is not effective. A promising area of cooperation between Ukraine and the Baltic States is cooperation in the direction of the Black Sea.

Key words: Ukraine, Lithuania, Latvia, Estonia, bilateral relations, multilateral